

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання українська

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти – Шевчук Кристина Дмитрівна

Профайл викладача (-ів) <http://elemed.chnu.edu.ua>

Контактний тел. +(380)507385598

E-mail: 30.chriss@gmail.com
K.shevchuk@chnu.edu.ua

Консультації

Очні консультації: понеділок та вівторок з 14.00 до 15.00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: середа та четвер з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни.

Потреби сьогодення визначають необхідність створення життєздатної системи освіти, її демократизації та гуманізації, що, в свою чергу, має на меті забезпечення для кожного громадянина можливостей постійного духовно-творчого самовдосконалення, задоволення інтелектуальних та культурних потреб. Нині сучасна школа живе і розвивається в динамічно-змінюваному світі, який висуває вимоги до неї.

Метою освітнього компонента «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» в контексті реалізації дослідницького підходу є створення умов для повноцінного формування й розвитку дослідницьких умінь молодших школярів у процесі здійснення навчально-дослідницької діяльності. Досягнення мети забезпечується вирішенням завдань, які стоять перед вчителем: розвивати в учнів навички та вміння логічно й творчо мислити; знайомити учнів з методами наукового пошуку; їх застосуванням у власному дослідженні; навчати грамотно оформлювати свою роботу, вчити використовувати ІКТ; формувати досвід публічного виступу; сприяти формуванню культури мовлення.

Основними методами організації навчальної діяльності в умовах дослідницького методу є: ігровий, проблемний, евристичний, дослідницький. Стимулюванню навчально-дослідницької роботи сприяють: проектна діяльність на уроках і в позакласній роботі, використання пошукових, проблемних методів, організація самостійної роботи учнів з використанням інтерактивних технологій.

Освітній компонент «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» розширює перелік фахових компетенцій майбутніх учителів при опануванні циклу освітніх компонентів професійної підготовки.

Завдання освітнього компоненту полягає у формуванні у студентів здатності організовувати дослідницьку роботу учнів з метою формування у них ключових та предметних компетентностей, наскрізних умінь під час вивчення навчальних предметів початкової школи.

2. Мета навчальної дисципліни: забезпечення оволодіння студентами першого бакалаврського рівня необхідним обсягом фахових компетенцій, які сприятимуть ефективній організації дослідницької діяльності молодших школярів в межах навчальних предметів школи I ступеня.

3. Пререквізити: «Психологія загальна та вікова», «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Дидактика», «Основи педагогічних досліджень», «Сучасні інформаційні технології в діяльності вчителя початкових класів», «Технологія інтегрованого навчання в початковій школі («Я досліджую світ»))».

4. Результати навчання

Компетентності з освітньо-професійної програма - Початкова освіта

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК-3. Здатність до використання та інтеграції предметних знань (філологічних, математичних, природничо-наукових, технологічних, мистецьких, суспільствознавчих тощо), що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.

СК-7. Здатність до добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язберезувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

Конкретизовані результати навчання з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- історію виникнення методу проєктів та досліду як методу навчання;
- зміст проєктно-дослідницької роботи учнів у початковій школі в рамках навчальних предметів та методика її організації;
- систему предметних та наскрізних умінь, які формуються в учнів під час дослідницької роботи.

вміти :

- аналізувати досвід організації дослідницької діяльності в сучасній практиці для учнів різного віку;
- раціонально добирати і використовувати форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів під час уроків та в позаурочній роботі.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарсь	лаборатор	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4-й	7	3	90	11	11	11		57		залік
Заочна	4-й	7	3	90	10				80		залік

5. Опис навчальної дисципліни

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма						заочна форма		
	У С Б О Г о	у тому числі					У С Б О Г о	Л	С.р.
		Л	С	П	і н д	С.р.			
1	2	3	4	5	6	7			
<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школярами</i>									
Тема 1. Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.	13 год.	2 год.	4 год.			7 год.	12 год.	2 год.	10 год.
Тема 2. Історія виникнення методу досліду як методу навчання.	16 год.	2 год.	4 год.			10 год.	12 год.	2 год.	10 год.

Разом за змістовим модулем 1	29 год.	4 год.	8 год.			17 год.	24 год.	4 год.	20 год.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів									
Тема 3. Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі.	17 год.	2 год.	2 год.	3 год.		10 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Тема 4. Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.	27 год.	3 год.		4 год.		20 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.	17 год.	2 год.	1 год.	4 год.		10 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Разом за змістовим модулем 2	61 год.	7 год.	3 год.	11 год.		40 год.	66 год.	6 год.	60 год.
Усього годин	90 год.	11 год.	11 год.	11 год.		57 год.	90 год.	10 год.	80 год.

5.3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школярами

Тема 1. Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості.

Орієнтир сучасної початкової школи на реалізацію діяльнісного підходу в навчанні. Освітній потенціал дослідницької діяльності щодо розвитку і становлення особистості молодшого школяра. Значення дослідницької роботи учнів для формування у них ключових та предметних компетентностей.

Тема 2. Історія виникнення методу дослідження як методу навчання.

Предмет, мета і завдання вивчення дисципліни. Історія виникнення методу дослідження як освітньої технології, її значення, підходи до класифікації дослідів. Дослід як провідний метод формування в учнів практичних умінь. Міжпредметні зв'язки у проектнодослідній роботі. Сучасний стан організації дослідницької діяльності учнів у практиці роботи школи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів

Тема 3. Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі.

Зміст проектних робіт та дослідів у навчальній програмі початкової школи. Особливості реалізації змісту проектних та дослідних робіт у підручниках та фаховій літературі. Система предметних та наскірзних умінь, які формуються в учнів під час виконання дослідницької роботи.

Тема 4. Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів.

Структурні елементи (етапи) навчальних проектів. Методи роботи та форми організації діяльності учнів на кожному з етапів проекту. Оформлення текстового варіанту проекту та його результатів. Особливості оцінювання результатів проектування. Зміст, форми, методи і засоби організації дослідницької роботи учнів різних класів під час уроків, у позаурочній та позакласній діяльності. Особливості оцінювання результатів дослідницької роботи.

Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів.

Інновації у формуванні дослідницьких вмінь, навичок учнів початкової школи у сфері дослідницької діяльності.

5.4. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	<u>Назва теми</u>	К-сть год.
		ДФН/ЗФН
		57 год./80 год.
	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школярами</i>	17 год./20 год.
1	<u>Тема 1.</u> Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості	7 год./10 год.
2	<u>Тема 2.</u> Історія виникнення методу дослідження як методу навчання	10 год./10 год.
	<i>Змістовий модуль 2. Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів</i>	40 год./60 год.

1	Тема 3. Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі	10 год./20 год.
2	Тема 4. Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів	20 год./20 год.
3	Тема 5. Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів	10 год./20 год.

Метою самостійної роботи є формування самостійності студента, його вмінь, знань, навичок, що здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів учбових занять.

Самостійна робота – це робота студентів, яка планується та виконується по завданню і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота студентів необхідна не тільки для оволодіння певною дисципліною, але й для формування навичок самостійної роботи взагалі, в учбовій, науковій, професійній діяльності, здібності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблему, знаходити конструктивні рішення, вихід із кризової ситуації і т.д.

Незалежно від спеціалізації і характерна роботи, будь-який починаючий спеціаліст повинен мати фундаментальні знання, професійні вміння і навички діяльності свого профілю, досвід творчої і досвідної діяльності по рішення нових проблем, досвідом соціально-оціночної діяльності. Дві останні складові освіти формуються як раз в процесі самостійної роботи студентів.

Вища школа відрізняється від середньої спеціалізацією, але головним чином – методологією учбової роботи і ступенем самостійності навчання. Викладач лише організовує пізнавальну діяльність студентів. Студент сам здійснює пізнання. Самостійна робота вирішує задачі всіх видів учбової роботи. Ніякі знання, якщо вони не підкріпленні самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність вмінь та навичок, але й як рису характеру, яка грає суттєву роль у структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації. Самостійна робота студентів повинна систематично контролюватися викладачем.

Основою для самостійної роботи служить науково-теоретичний курс, комплекс отриманих студентами знань. При розподілу завдань студенти отримують інструкції по їх виконанню, методичні вказівки, посібники, перелік необхідної літератури.

Потенційні можливості людини можуть в повній мірі проявитися і реалізуватися лише при раціональній самоорганізації учбової діяльності. При цьому потрібно мати на увазі, що здатність до самостійної учбової діяльності не має безпосереднього зв'язку з рівнем розвитку окремих пізнавальних процесів чи мотиваційних потреб і не може бути пояснена ними.

Під ефективною самостійністю розуміється вміння без систематичного контролю, допомоги та стимуляції з боку викладача самостійно працювати на заняттях, дома, в бібліотеці, вміння організувати окремі форми роботи і всю учбову діяльність в цілому.

Самостійна робота з курсу «Організація дослідницької діяльності молодших школярів» сприяє:

- поглибленню і розширенню знань;
- формування інтересу до пізнавальної діяльності;
- оволодінню прийомами процесу пізнання;
- розвитку пізнавальних здібностей.

Тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Підсумковий контроль знань студентів

A «Відмінно» (90-100балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, основними ідеями, знає термінологію, володіє понятійним апаратом, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповіді чіткі і завершені, у письмовій роботі не має помилок. Уміє систематизувати, зіставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має

синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

В «Добре» (80-89 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує основну літературу, має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

С «Добре» (70-79 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

Д «Задовільно» (60-69 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово,

фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

Е «Зараховано» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

FX «Не зараховано з можливістю повторного складання» (35-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. Студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т.д. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

F «Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» (0-34 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота					Залік	Сума
Змістовий модуль №1 <i><u>Теоретичні основи організації дослідницької діяльності з молодшими школярами</u></i>		Змістовий модуль № 2 <i><u>Особливості організації і здійснення дослідницької діяльності з учнями початкових класів</u></i>				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	40	100
Дослідницька діяльність як засіб формування активної, компетентної, творчої особистості	Історія виникнення методу дослідження як методу навчання	Зміст дослідницької роботи учнів у початковій школі	Форми, методи і засоби організації дослідницької роботи молодших школярів	Інноваційні технології формування дослідницьких умінь молодших школярів		
10	10	15	15	10		
20 б.		40 б.				

7. Рекомендована література

1. Гафітулін, М.С. Проект "Дослідник". Методика організації дослідницької діяльності учнів [Текст] // [Педагогічна](#) техніка. 2005. № 3. С.21-26.
2. Гільберг Т. «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Київ : Генеза. 2019 . 256 с.
3. Державний стандарт початкової освіти – НУШ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart->

4. Долгушина, Н. Організація дослідницької діяльності молодших школярів [Текст // Початкова школа (Перше вересня). 2006. № 10. С.8
5. Коваль О.В., Карпенко О.Ф. Організація проєктної діяльності екологічного спрямування в початковій школі. Навчально-методичний посібник .Чернігів, 2020. 86 с.
6. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Разагатова, Н.А. Дослідницький метод навчання та його застосування в початковій школі // Аспірантський вісник ОГПУ, 2007. № 6. С. 116-123.
9. Разагатова, Н.А. Залучення молодших школярів у навчально-дослідну діяльність. М., 2002. С.124.
10. Разагатова, Н.А. Методика організації навчально-дослідної діяльності молодших школярів. ТОВ Абрис, 2006. 158 с.
11. Разагатова, Н.А. Методика організації навчально-дослідної діяльності молодших школярів / / Компетентнісно-орієнтована [освіта](#): від ідеї до шкільній практиці. [Матеріали](#) регіональних науково-практичних семінарів. Авторський колектив. Під загальною редакцією к.п.н. Полушкіна Л.І. ТОВ Абрис, 2006. 158 с.
12. Савенков, А.І. Зміст і організація дослідного навчання школярів. М.: «Вересень», 2003. С.204 .
13. Семенова, Н.А. Дослідницька діяльність учнів // Початкова школа. 2006. № 2. С.45-49.
14. Семенова, Н.А. Місце дослідницької діяльності молодших школярів у сучасному освітньому процесі: Видавництво ТГПУ, 2002 . С.59-62.
15. Тисько, Л.А. Дослідницька діяльність учнів у загальноосвітній школі // Викладання історії та суспільствознавства в школі. 2006. № 4. С. 14-22.
16. Чернецька Т.Г. Сучасний урок: теорія і практика моделювання. Навчальний посібник. Київ: ТОВ «Праймдрук». 2011. 352 с.
17. Якимів, Н.А. Проектно-дослідницька діяльність молодших школярів // Дослідницька робота школярів. 2003 . № 1. С. 48-51.
18. Шевчук Кристина. Дослідницька діяльність у змісті освітньої галузі «Природознавство» // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Частина 2). Суми. 2014. С. 154-157.
19. Кристина Шевчук. ТРВЗ-ТЕХНОЛОГІЯ: вчимо розглядати проблеми під різними кутами зору // Учитель початкової школи, 2019, №1, С.15-19 https://upsh.com.ua/files/2019-1/UPSh_2019-1_p13.pdf
21. Шевчук К.Д., Іванчук М.Г., Бигар Г.П., Предик А.А. Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі: метод.

рекомендації. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 60с.
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1901>

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Нова українська школа. Веб-ресурс НУШ. URL : <http://nus.org.ua/>
3. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
4. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
5. Методичні розробки, навчальні програми, олімпіади : <http://edu.ukrsat.com/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>
7. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України : <http://osvita.org.ua>
8. Портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика) : <http://school.kiev.ua/>
9. Початкова школа. Вчитель – вчителю. Вчитель – учню. Вчитель – батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>